

הראיון של הוקינג

יאיר:

ערב טוב, אדוני, לכבוד הוא לי לארח אותך כאן. אני מניח שמרתקת את האדם הממוצע לגביך העובדה שהמוח המבריק ביותר בדורנו לכוד בגוף שאינו יכול לנוע. האם זה עדיין קשה לך?

סטיבן:

אף שלדאבוני לקיתי במחלת הנוירונים המוטוריים התמזל משלי כמעט בכל דבר אחר. היה לי מזל לעסוק בפיזיקה תאורטית, אחד התחומים היחידים שבהם נכות אינה מכשול קשה, וגם להצליח בגודל באמצעות ספריי הפופולאריים.

יאיר:

האם זה יתרון להיות משוחרר מכל הסחות הדעת והטלטלות שכולנו סובלים מהן?

סטיבן:

היתרון היחיד של נכותי הוא שלא מצרפים אותי לכל מיני וועדות משעממות.

יאיר:

האם סקרנותך לגבי הדרך שבה היקום מתפקד, היא תוצאה של העובדה שאתה אינך מתפקד, מבחינה מסוימת?

סטיבן:

כלל וכלל לא. כבר החלטתי לעסוק בקוסמולוגיה כשהייתי לנכה. למרבה המזל, זאת הייתה הבחירה שלי. לא היה ביכולתי להמשיך לעבוד, לו עבדתי במרבית התחומים האחרים.

יאיר:

אולי אני טועה, אבל יש לי הרגשה שעל אף שאתה אנגלי, הכיסא שלך מדבר במבטא אמריקני.

סטיבן:

הקול שאני משתמש בו הוא מסנתז קול ישן ביותר שיוצר ב-1986 אני נשאר איתו, כי לא שמעתי קול שימצא חן בעיניי יותר וגם מפני שכעת אני כבר מזדהה אתו. אבל החומרה הזו גדולה ושבירית ומכילה רכיבים שלא מייצרים עוד. על-כן ניסיתי להשיג תכנה למכשיר, אבל נראה שקשה מאוד להשיג זאת.

יאיר:

מתוך הכיסא הזה התחתנת והתגרשת פעמיים. אמש אמרתי לאשתי: "את רואה? אפילו הגבר הנבון ביותר בעולם לא יכול להסתדר אתכן, הנשים". אני מניח שאתה מבין שהעובדה שיש לך חיים רומנטיים, מסקרנת.

סטיבן:

נכותי לא מנעה ממני לנהל חיים מלאים ומספקים, ולהיות אב לשלושה ילדים נאים. משפחתי חשובה לי ביותר.

יאיר:

הבנתי שאתה רשום לטיסה בחלל, במעבורת. מה אתה מצפה למצוא שם?

סטיבן:

אני סבור שעתיד המין האנושי בסכנה, אם לא יתפשט לחלל. זה אתגר גדול והייתי רוצה לראותו מתרחש.

יאיר:

על פי הסטטיסטיקה, אדם החולה באיי-אל-אס, כמוך, היה צריך למות לפני 25 שנה. איך אתה מסביר את העובדה ששרדת?

סטיבן:

אינני יודע. אולי לא לקיתי במחלה השכיחה שבדרך כלל קוטלת בתוך שנתיים, שלוש. בהחלט עזרה העובדה שיש לי עבודה, ומשפחתי דאגה לי היטב, וגם צוות המטפלים שלי. לא הפכתי לנכה בן לילה. הנכות התפתחה בהדרגה לאורך שנים. ככל שהחמירה הנכות שלי, כך גדלו גם הצלחתי המדעית, והמוניטין הציבורי שלי. אני חש שביעות רצון מחיי, ומכך שהשגתי רבות למרות הקשיים שלי.

יאיר:

לא לי ולא למרבית הצופים יש כלים להבין את רמת הפיזיקה שלך. תוכך להסביר לי במילים הכי פשוטות איך נוצר העולם?

סטיבן:

אני סבור שהעולם נוצר באופן ספונטאני, מלא- כלום, בהתאם לכללי המדע. אין לו התחלה ואין לו סוף.

יאיר:

פרופסור הוקינג, תן לי לנסח את שאלתי הקודמת: אתה מאמין באלוהים?

סטיבן:

ההנחה הבסיסית של המדע היא דטרמיניזם מדעי. חוקי הטבע קובעים את האבולוציה של היקום, בהתחשב במצבו בזמן מסוים. את החוקים הללו קבע או לא קבע אלוהים, אבל הוא לא יכול להתערב ולהפך את החוקים אחרת, הם לא היו חוקים. זה מששאיר לאלוהים את החופש לבחור את המצב הראשוני של היקום. אבל אפילו כאן, נדמה שישנם חוקים. כך שלאילוהים אין שם חופש.

יאיר:

כשאתה מגיע למקום כמו ישראל, ששולטים בו עימותים שהם רגשיים, דתיים ויצריים, האם יש בך צורך מדעי לומר לנו, "עצרו! תשתמשו בהיגיון!" מוכרחה להיות דרך אחרת לנהל זאת?" סטיבן: ביקורי האחרון בישראל היה ב-1990, ועצוב לראות את גדר ההפרדה ואת השינויים שהתחוללו מאז. נעשו שגיאות בשני הצדדים. האם לא תוכלו לשבת כעת יחד ולהגיע לפתרון הגיוני?

יאיר:

מהי מטרת בואך לכן?

סטיבן:

ביקרתי בישראל ובשטחים הפלסטיניים בעבר, בשמנים רגועים יותר. רציתי לראות במו עיניי מה המצב כיום. לעתים, מה שקוראים בעיתונים אינו המצב בשטח.

יאיר:

ראיתי שהופעתה ב" משפחת סימפסון" ובמסע בין כוכבים הדור הבא". איך תסביר את העובדה, שהייתה לידוען בין לאומי?

סטיבן:

הצלחתי ספרי " קיצור תולדות הזמן" העידה שאנשים רבים שמעו עליי יותר משמעו על כוכבי קולנוע רבים. מה שנחמד הוא שנראה שכולם מחבבים אותי ושמחים לראותני. זה גורם סיפוק רב ועוזר להראות לנכים שאין סיבה שיהיו סוג ב'. הצד השלילי של פרסומי הוא שאיני יכול להגיע למקום בעולם כלשהו בעולם, בלי שיזהו אותי. לא די להרכיב משקפיים כהים ולחבוש פאה, כיסא הגלגלים מסגיר אותי. אנשים רוצים להצטלם אתי, וזה נחמד מאוד, אך לעיתים זה מטריד כשאני ממהר.

יאיר:

האם חשבת, בשלב כלשהו, לשים קץ לכל זה?

סטיבן:

אני סבור שלאדם צריכה להיות לשים קץ לחייו, אם הוא רוצה בכך. אבל לדעתי, זו תהיה שגיאה גדולה. יהיו החיים רעים ככל שיהיו, תמיד יש משהו שאפשר לעשותו ולהצליח בו. במקום שיש בו חיים, יש תקווה.
יאיר: פרופסור הוקינג, אינני יודע כיצד להודות לך על שבאת הערב לאולפן ותודה שהייתה אתנו.

סטיבן:

תודה לך.

www.abi.co.il